СЕКЦІЯ: ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ, ГАЛУЗЯМИ ТА КОМПЛЕКСАМИ

Еней Я.І.

аспірант кафедри економіки підприємства, фінансів, обліку і аудиту

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИКИ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ В УКРАЇНІ

Імпортозаміщення являє собою процес скорочення або припинення імпорту певних товарів шляхом їх заміщення на внутрішньому ринку країни аналогічними вітчизняними, які або адекватні імпортним товарам, або володіють більш високими споживчими властивостями, або їх вартість не вище імпортної. Таким чином політика імпортозаміщення передбачає розвиток економіки переважно за рахунок внутрішніх ресурсів країни.

Імпорт (лат. importare — ввозити) — ввезення з- за кордону товарів, послуг, технологій, капіталу, цінних паперів для реалізації та застосування на внутрішньому ринку.

Загалом теоретичні та практичні аспекти застосування політики імпортозаміщення знайшли відображення у наукових роботах вчених ближнього та дальнього зарубіжжя. Таких, як наприклад, американський економіст П. Ліндерт, який розглядає вплив імпортозамінного зростання на зміну міжнародних умов торгівлі. Обґрунтування переваг і механізмів імпортозамінного зростання відображено у працях О. Кірєєва. А вплив макроекономічних процесів на розвиток імпортозаміщення розглядає П.А. Кадочников.

Політика імпортозаміщення передбачає розвиток економіки переважно за рахунок внутрішніх ресурсів країни. Крім того, при виробництві товарів, орієнтованих на внутрішній ринок, складно отримати економію за рахунок обсягу виробництва. Тому для підтримки конкурентоспроможності локального товаровиробника часто запроваджуються заходи з обмеження конкуренції з боку імпортної продукції, зокрема, шляхом введення додаткових податків на

імпортовані товари і штучного завищення обмінного курсу національної валюти. [1. С. 273-275]

Головною метою даної політи імпортозаміщення є в першу чергу покращення зовнішньоторговельного балансу регіону; ефективне та раціонально обґрунтоване задоволення внутрішнього ринку високоякісною продукцією власного виробництва, аналогічною тій, що імпортуються в регіон; також підвищення ефективності використання сировинних ресурсів, що імпортуються, шляхом створення конкурентного середовища для внутрішніх виробників та стимулювання імпортозамінюючих виробництв; створення нових робочих місць. При належному рівні державної підтримки імпортозаміщення стане певним стимулом для розвитку і захисту власного виробництва.

Якщо розглядати програму політики імпортозаміщення, що являє собою комплекс заходів та методів сприяння створенню в країні власних виробництв продукції, що переважно імпортується, для досягнення соціальних, політичних та економічних цілей країни, то необхідно враховувати що вона дозволить: вирішити соціальні проблеми (зменшувати рівень безробіття, створювати нові робочі місця для кваліфікованих працівників і т.д.); збільшувати частку виробництв продукції (зараз переважає сировина та напівфабрикати), долю високотехнологічних виробництв; зменшувати залежність від імпорту деяких важливих видів продукції та напівфабрикатів; покращувати зовнішньоторгівельний баланс з торгівлі товарами та послугами; покращувати стан існуючих виробництв та зменшувати значну кількість непрацюючих виробництв; задіяти працівників освіти, вчених, талановитих студентів до реалізації програм імпортозаміщення у різних галузях.[]

В перспективі це дозволить створити виробництва, які здатні конкурувати на світових ринках.

Беручи до уваги цільове завдання стратегії імпортозаміщення – оптимізацію ефективності експортно-імпортного балансу – необхідно прийняти в якості цільової спрямованості імпортозаміщення зростаючий показник ступеня використання власного виробничого потенціалу, як однієї з найбільш ймовірних і виправданих стратегій економічного розвитку регіону. [3. С.109-110]

Проблема імпортозаміщення актуалізується у зв’язку із високим рівнем дефіциту зовнішньоторговельного балансу України та ймовірним сповільненням динаміки експорту в умовах світової економічної депресії.

Отже, імпортозаміщення націлене на поліпшення, іншими словами на системний ефект, одержуваний суспільством або окремим економічним суб’єктом від використання даної стратегії. Воно має сенс і є доцільним у тих випадках, коли процес імпортозаміщення створює передумови для нормального функціонування національної економіки, даючи можливості вітчизняному виробникові вирівнювати свої позиції на внутрішньому ринку.

Основою методики визначення доцільності створення імпортозамінюючих виробництв в регіоні стала оцінка еластичності попиту на товар за основними чинниками, які впливають на цей попит, а саме: цінові фактори, реальні доходи споживачів, а також якість виробленої продукції.

Література

1. Аналіз ефективності застосування політики імпортозаміщення у світі / Плющик І.А., Огородник Р.П./ Економічні інновації. Випуск 43. – 2011 С. 272-278;
2. Дунаев І.В. Імпортозамещення: державна політика і процес вибору для України на етапі подолання наслідків економічної кризи / І.В. Дунаєв, В.Ю. Бабаєв // Збірник наукових праць Ін-ту економіки промисловості НАН України. – 2011. – № 2. Ч. 2. – С. 128-147;
3. Осипов В.М. Обґрунтування економічної доцільності створення імпортозамінюючих виробництв в регіоні (на прикладі продукції харчової промисловості Одеського регіону)/ О.О. Ворожейкін, Н.О. Кухарська, В.М. Осипов/ Вісник економічної науки України – 2013. №1. – С.108-113.